Myndigheten
för civilt försvar

Uppföljning av riskhanteringsplaner enligt förordningen (2009:956) om översvämningsrisker

Deluppföljning av genomförandet till och med 2025

Uppföljning av riskhanteringsplaner enligt förordningen (2009:956) om översvämningsrisker

Myndigheten för civilt försvar
651 81 Karlstad

Enhet eller sektion: Sektion för arbete med naturolyckor och klimatanpassning (RF-NK)

Publikationsnummer: MCF0204 – oktober 2026

Innehåll

Bakgrund **3**

Riskhanteringsplaner i cykel 2 ..... **4**

Åtgärder i riskhanteringsplanerna **6**

Resultat av uppföljningen till och med 2025 ..... **7**

Åtgärdernas status 7

Åtgärdernas inriktning och utveckling 9

Bakgrund

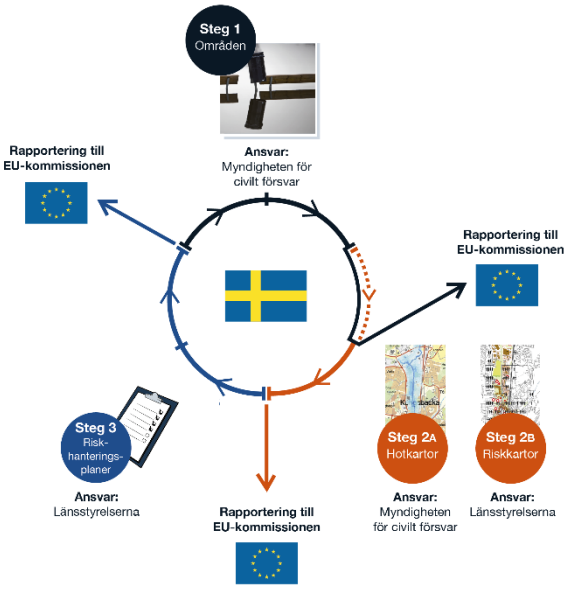
Förordningen (2009:956) om översvämningsrisker baseras på Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/60/EG om bedömning och hantering av översvämningsrisker. Förordningens syfte är att minska negativa konsekvenser av översvämningar för människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet samt att stärka samhällets förmåga att hantera omfattande översvämningar.

Arbetet enligt översvämningsförordningen bedrivs i sexåriga cykler och omfattar tre steg:

1. Identifiering av områden med betydande översvämningsrisk.
2. Framtagande av hot- och riskkartor.
3. Framtagande av riskhanteringsplaner.

Myndigheten för civilt försvar (MCF) ansvarar för steg 1 samt för framtagande av hotkartor inom steg 2. Länsstyrelserna ansvarar för framtagande av riskkartor och riskhanteringsplaner, se figur nedan. Riskhanteringsplanerna ska beskriva hur identifierade översvämningsrisker ska hanteras samt vilka åtgärder som behöver genomföras för att minska konsekvenserna av omfattande översvämningar. Planerna ska omfatta förebyggande arbete, skyddsåtgärder, beredskap, återställning samt åtgärder kopplade till prognoser och tidig varning.

Grafik 1. Översvämningsdirektivets cykliska arbete i tre steg

Riskhanteringsplaner i cykel 2

I översvämningsdirektivets andra cykel identifierades 25 områden med betydande översvämningsrisk. Områdena omfattar översvämningsrisker från havet, sjöar och vattendrag. Totalt berördes 13 länsstyrelser. I tabell 1 redovisas de områden som identifierades med betydande översvämningsrisk i cykel 2 längs med kusten, sjöar och vattendrag.

Riskhanteringsplanerna beslutades under 2021 och genomförandetiden 2022-2027 löper parallellt med arbetet inom cykel 3.Under denna genomförandetid har länsstyrelserna och Myndigheten för civilt försvar enats om att genomföra tre uppföljningar. De två första utgör deluppföljningar och avser de två första tvåårsperioderna fram till 2023 respektive 2025. Den tredje uppföljningen är en slutlig uppföljning av hela genomförandetiden i enlighet med föreskriften.

Denna rapport utgör den andra deluppföljningen baserad på länsstyrelsernas redovisning av åtgärdernas status till och med år 2025.

Tabell 1 Orter identifierade med betydande översvämningsrisk i cykel 2.

Område	Översvämningsrisk från
Alingsås	Säveån
Borås	Viskan
Falsterbo	Havet
Falun	Dalälven
Göteborg	Göta Älv, Mölndalsån, Säveån, Kungsbackaån, havet
Halmstad	Havet
Haparanda	Torne älv
Helsingborg	Havet
Jönköping	Vättern
Kalmar	Havet
Karlshamn	Havet
Karlskrona	Havet
Karlstad	Klarälven, Värnen
Kristianstad	Helge å, havet

Område	Översvämningsrisk från
Kungsbacka	Kungsbackaån, havet
Landskrona	Havet
Malmö	Havet
Norrköping	Motala ström
Stenungssund	Havet
Stockholm	Havet
Trelleborg	Havet
Uddevalla	Havet
Uppsala	Fyrisån
Ystad	Havet
Örebro	Svartån

Åtgärder i riskhanteringsplanerna

Riskhanteringsplanerna innehåller ett stort antal åtgärder med olika inriktning och omfattning. Åtgärderna omfattar bland annat fysisk planering, klimatanpassning, skydd av samhällsviktig verksamhet, beredskapsplanering, kunskapshöjande insatser och tekniska skyddsåtgärder.

Åtgärderna är indelade enligt EU:s åtgärdskategorier enligt nedan och är obligatoriska att rapportera in till EU kommissionen. Åtgärderna har även prioriterats enligt EU:s prioritetsklasser:

5. Kritisk
4. Väldigt hög
3. Hög
2. Måttlig
1. Låg

EU:s kategorier för åtgärder[1]

Förebyggande åtgärd: Vidtas i översvämningshotat område, via t.ex. fysisk planering, politiska beslut eller annan relevant reglering. Åtgärden kan även innebära borttagning eller flytt av byggnad och verksamhet samt annan övrig fysisk förebyggande åtgärd.

Skyddsåtgärd: Åtgärd för att bland annat via naturliga/konstgjorda system eller infiltrering minska översvämningsrisken. Flödesreglering ingår och andra åtgärder med effekter på hydrologiska förhållanden, även fysiska.

Beredskapsåtgärd: Åtgärd som kan utgöra prognos- och varningssystem, beredskapsplanering, insatsplanering, åtgärder för att öka allmänhetens beredskap och medvetenhet.

Återställningsåtgärd: Åtgärden ska bland annat stärka människors psykiska och sociala hälsa, katastroffonder, arbetslöshetsersättning. Här ingår miljörestaurering etc. samt erfarenhetsåtgärder.

[1] FD_ReportingGuidance.pdf

Resultat av uppföljningen till och med 2025

Uppföljningen omfattar totalt 916 åtgärder från länsstyrelsernas riskhanteringsplaner. Underlaget visar att ett omfattande arbete har genomförts sedan riskhanteringsplanerna beslutades 2021. Flera åtgärder har färdigställts samtidigt som ett stort antal åtgärder fortfarande är pågående eller befinner sig i planeringsfas.

Åtgärdernas status

Tabell 2 visar den övergripande statusen för åtgärderna till och med 2025.

Tabell 2 Åtgärdernas status vid den andra deluppföljningen

Status	Antal	Procentuell fördelning
Pågående	451	49 %
Färdigställd	283	31 %
Ej påbörjad	126	16 %
Planeras	56	6 %

Resultatet visar att merparten av åtgärderna antingen är under genomförande eller har färdigställts. Nästan tre av tio åtgärder har färdigställts fram till 2025.

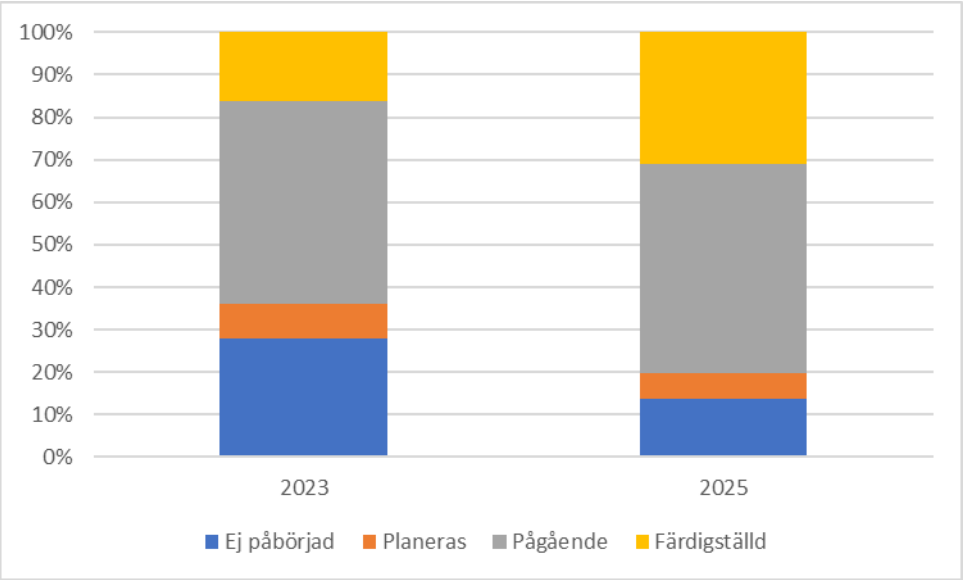
Den största gruppen utgörs av åtgärder som fortfarande är pågående. Dessa omfattar bland annat strukturella skyddsåtgärder, klimatanpassningsarbete, fysisk planering samt utveckling av beredskaps- och samverkansprocesser. Andelen åtgärder som ännu inte påbörjats är relativt begränsad i förhållande till det totala antalet åtgärder.

Jämfört med uppföljningen från 2023 så har genomförandet av åtgärderna gått framåt under perioden. Antalet färdigställda åtgärder har ökat från 148 vid uppföljningen 2023 till 283 vid uppföljningen 2025. Även antalet pågående åtgärder har ökat till 451 åtgärder jämfört med 438 vid uppföljningen 2023.

Antalet åtgärder som ännu inte påbörjats har minskat från 255 till 126 och antalet åtgärder som endast planeras har minskat, från 75 till 56. Detta visar att åtgärdsarbetet har fortsatt att utvecklas, men också att en betydande del av

genomförandet återstår innan genomförandeperiodens slut. I figuren nedan visas åtgärdernas status vid uppföljningen 2023 och uppföljningen till och med 2025 för samtliga åtgärdskategorier.

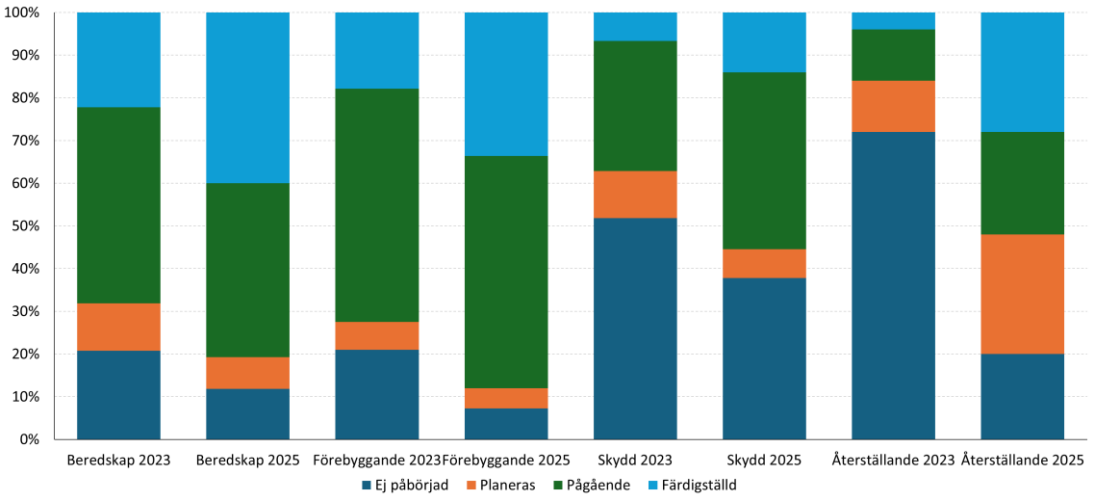
Grafik 2. Åtgärdernas status vid uppföljningen 2023 och 2025 för samtliga åtgärdskategorier.

Utvecklingen är särskilt tydlig inom kategorin förebyggande åtgärder, som omfattar flest åtgärder. Inom denna kategori har antalet färdigställda åtgärder ökat från 106 till 199, medan antalet ej påbörjade åtgärder har minskat från 124 till 43. Även inom beredskapshöjande åtgärder och skyddsåtgärder syns en positiv utveckling genom fler färdigställda åtgärder och färre ej påbörjade åtgärder.

Åtgärdskategorin Återställande åtgärder omfattar ett betydligt mindre antal åtgärder, vilket innebär att förändringar inom denna kategori bör tolkas med viss försiktighet. I Figur 2 nedan visas hur statusfördelningen för samtliga åtgärder har förändrats mellan uppföljningen 2023 och uppföljningen till och med 2025.

Grafik 3. Status för åtgärder per åtgärdskategori vid uppföljningen 2023 och uppföljningen och 2025.

För att tydliggöra utvecklingen mellan uppföljningstillfällena redovisas i tabell 3 förändringen i antal åtgärder per status och åtgärdskategori. Tabellen visar skillnaden mellan uppföljningen 2023 och uppföljningen till och med 2025. Ett negativt värde innebär att färre åtgärder redovisades inom den aktuella statusen 2025 jämfört med 2023, medan ett positivt värde innebär att fler åtgärder redovisades inom statusen.

Tabell 3 Förändring i antal åtgärder per status och åtgärdskategori mellan uppföljningen 2023 och uppföljningen till och med 2025.

Åtgärdskategori	Ej påbörjad	Färdigställd	Planeras	Pågående
Beredskap	-12	24	-5	-7
Förebyggande	-81	93	-11	-1
Skydd	-23	12	-7	18
Återställande	-13	6	4	3
Totalt	-129	135	-19	13

Åtgärdernas inriktning och utveckling

Uppföljningen visar att arbetet inom länsstyrelserna och kommunerna omfattar en stor variation av åtgärder. De färdigställda åtgärderna domineras av kartläggning, risk- och konsekvensanalyser, planeringsunderlag, information samt integrering av översvämningsrisk i befintliga processer. Konkreta fysiska skydds- och klimatanpassningsåtgärder förekommer, men utgör en betydligt mindre del av åtgärderna.

Exempel på genomförda eller pågående åtgärder är:

1. Identifiering, kartläggning och analys av översvämningsrisker, t.ex. kartlägga distributionsanläggningar, kulturmiljöer och naturvärden.

2. Integrering av översvämningsrisk i fysisk planering och styrdokument t.ex. uppdatera handlingsprogram enligt LSO, integrera klimatrisker i risk- och sårbarhetsanalyser, ta fram eller uppdatera klimatanpassningsplaner.

3. Informationsspridning och kommunikation till allmänhet och verksamhetsutövare om översvämningsrisk t.ex. via webGIS och länsstyrelser och kommuners webbplatser.

4. Beaktande av föroreningsspridning vid översvämning, t.ex. bedöma vilka föroreningar som kan spridas vid översvämning, väga in översvämningsrisk vid prioritering av sanering och prioritera tillsyn av förorenade områden.

5. Utveckling av regionala och kommunala beredskapsplaner och krishantering, t.ex. beredskapsplaner för höga flöden och vattennivåer, plan för storskalig evakuering, övning av Rakel, WIS och andra kommunikationssystem.

6. Utveckling av övervakning, prognos- och varningssystem t.ex. installation av pegel, flödesmätare och IoT-sensorer för realtidsövervakning.

Uppföljningen visar att genomförandet av riskhanteringsplanerna i huvudsak fortskrider enligt plan. Det är inte bara fler åtgärder som har blivit färdigställda, utan också betydligt färre som ännu inte har påbörjats. Andelen åtgärder som är färdigställda eller pågående har ökat från cirka 64 procent vid uppföljningen 2023 till cirka 80 procent vid uppföljningen 2025. Samtidigt har andelen åtgärder som inte är påbörjade minskat från cirka 28 procent till cirka 14 procent.

Särskilt tydligt är att:

- Ett stort antal åtgärder har övergått från planering till genomförande.
- Resultatet visar en tydlig förskjutning från ej påbörjade åtgärder till färdigställda åtgärder, särskilt inom kategorin förebyggande åtgärder.
- Åtgärderna visar att översvämningsrisker integreras i ordinarie planerings- och beredskapsprocesser.
- Samverkan mellan länsstyrelser, kommuner och andra aktörer fortsatt är en central förutsättning för genomförandet.

Uppföljning av riskhanteringsplaner enligt förordningen (2009:956) om översvämningsrisker

Myndigheten
för civilt försvar